

R I K S L Ö N N S N E M N D A S kjennelse av 6. februar 1965
(tillegg til kjennelse av 15.12.64)

i sak nr. 10/1964:

Norsk Arbeidsgiverforening og
Skofabrikkenes Arbeidsgiverforening

på den ene side

og

Landsorganisasjonen i Norge og
Norsk Skotöyarbeiderforbund

på den annen side

i samband med tariffrevisjonen 1964.

Nemndas sammensetning.

Sorenskriver Kai Knudsen, formann
Arbeidsdirektör Reidar Danielsen
Direktör i Næringsökonomisk Forskningsinstitutt Morten Tuveng
Direktör i NAF Trygve Kleppe
Nestformann i LO P. Mentsen
Direktör i SAF Björn R. Paasche
Forbundsformann i forbundet Ingv. Hansen.

Det ble avsagt

K j e n n e l s e :

Nærværende tvist er en fortsettelse av den sak som ble avgjort ved kjennelse av 15. 12. 64, som har følgende

S l u t n i n g :

"1. De fire avtaler ved A/S Skoproduksjon, A/S Bakken Skofabrikk, A/S Bergens Skofabrikk og A/S Norröna Skofabrikk skal fortsatt gjelde med samme varighet og oppsigelsestid som tariffavtalen mellom NAF og SAF på den ene side og LO og Norsk Skotöyarbeiderforbund på den annen side med følgende endring:

2. Ved A/S Norröna Fabrikker, A/S Bakken Skofabrikk og A/S Sko-
produksjon skal partene bringe på det rene om det opprettholdes
krav som det ikke er oppnådd enighet om.

Kravene og det det ikke er oppnådd enighet om må nøye presiseres
i protokoll mellom partene.

Hver av partene kan innen 25. januar 1965 la kravene gå tilbake
til Lønnsnemnda til endelig avgjørelse."

Bakgrunnen for post 2 i slutningen er følgende:

Arbeidsstudieavtalene ved de 4 nevnte skofabrikk var sagt opp
av forbundet 21/1-64, samtidig med hovedoverenskomsten. I for-
handlingsmøte mellom NAF og forbundet 24-25. februar krevet for-
bundet at arbeidsstudieavtalene skulle falle bort, men anførte
subsidiært at det var påkrevet med en endring av et punkt i av-
talene og at akkordgrunnlagene ved samtlige bedrifter måtte he-
ves mere enn det som ville følge av det generelle lønnsoppgjør
mellom NAF og LO.

Under prosedyren for lønnsnemnda 24/6 og 23/11 1964 ble det bare
reist spørsmål om de 4 avtalers bortfall eller prolongasjon.

I lønnsnemndas kjennelse av 15/12 ble avgjort at de 4 avtaler
skulle gjelde fortsatt med en tekstforandring. Lønnsnemnda sto
da overfor det spørsmål om det for akkordgrunnlagenes vedkommen-
de forelå slike spesielle forhold at det burde skje en justering,
som forbundet opprinnelig hadde reist subsidiært krav om.

De tre nøytrale medlemmer i lønnsnemnda fant at de etter de frem-
lagte opplysninger vanskelig kunne ta standpunkt til dette spørs-
mål. Partene ble derfor pålagt å bringe på det rene om det ble
oppretholdt krav som det ikke var oppnådd enighet om, med ad-
gang til å bringe dem tilbake til lønnsnemnda som i post 2 nevnt.
De tre nøytrale medlemmer forutsatte i premissene at hvis saken
gikk tilbake til nemnda, skulle det gjøres nærmere rede for den
skjevhet eller urimelighet som kreves rettet opp ved årets ta-
riffoppgjør.

Senere har lønnsnemnda fått seg forelagt:

1. Referat fra møte 19/1-65 på A/S Skoproduksjon, mellom representanter fra bedriften og arbeiderne. Arbeiderne har krevet at grunnlagene heves for samtlige 3 grupper. For skjæreriet kreves de utsatte akkorder forhøyet generelt. Bedriften fant ikke å kunne gå med på kravene.
2. Referat fra møte 11/1-65 ved A/S Bakken Skofabrikk vedlagt Klubbstyrets forslag av 7/1-65. Arbeiderne krever at akkordgrunnlagene heves for samtlige grupper. I tillegg hertil er krevet timelønn svarende til akkordgrunnlaget ved svikt i tilgangen på akkordsatt arbeide. Bedriften har bemerket at kravene først er fremmet etter at lønnsnemndas kjennelse av 15.12 forelå, og imøtekom ikke kravene.
3. Protokoll datert 21/1-65 fra forhandlinger mellom bedriften A/S Norröna Skofabrikk og tillitsmenn for arbeiderne, med 3 vedlegg. Arbeiderne la frem sine krav og bedriften sitt tilbud, uten at enighet ble nådd.

NAF har lagt frem opplysninger om den faktiske fortjeneste som er oppnådd på de utsatte arbeidsstuderte akkorder (gjennomsnitt) ved de tre fabrikker.

Lønnsnemnda skal bemerke:

Ved tariffoppgjøret 1964 ble hovedorganisasjonene enige om en rammeavtale, som ble lagt til grunn i lønnsnemndas kjennelse av 11. mai 1964. Om regulering av akkorder er det i punkt II 4 c bestemt:

"Akkordnormaler (akkordberegningsgrunnlag) reguleres slik at akkordfortjenesten stiger med 20 resp. 10 öre pr.time!"

Kjennelsen av 11. mai har vært retnings- eller normgivende for de senere lønnsoppgjør, og lønnsnemnda har i sine avgjørelser lagt vekt på å følge den, og har ikke foretatt andre reguleringer enn hvor det var rimelig å rette opp lønnsmessige skjevheter.

Et flertall, bestående av formannen, Danielsen, Tuveng og Kleppe vil bemerke at de krav som nå er lagt frem fra arbeiderne ved de tre skofabrikker, i alt vesentlig gjelder en heving av akkordgrunnlagene og derved en heving av det allminnelige fortjenestenivå.

For A/S Norröna Fabrikker har en av de sakkyndige i rapporten til lønnsnemnda uttalt at han fant bedriftens beregningsgrunnlag for lavt. Bedriften har selv tilbudt en heving av grunnlaget på 3 %. Flertallet legger dette til grunn.

Det er på det rene at det ved A/S Skoproduksjon har knyttet seg særlige vanskeligheter til skjæreriet, vesentlig på grunn av forholdet med deloperasjon "Uttaking". Den representerer det mest usikre element ved akkordoppbyggingen, og det er fremholdt at de enkelte akkorder ikke har stått i det riktige forhold til hverandre. Det lyktes partene, med bistand av de 2 sakkyndige som lønnsnemnda hadde oppnevnt - å komme frem til en ordning ved skjæreriet i møte 11. sept. 1964. Den ble anbefalt av partenes representanter og vedtatt av bedriften. De berørte arbeidere vedtok den som en midlertidig avtale gjeldende frem til det tidspunkt den endelige kjennelse foreligger. Flertallet har ikke funnet at det foreligger noen grunn til å endre noe ved dette forslag som det ble oppnådd enighet om 11. september og som har vært praktisert til nå.

Det krav som er fremsatt ved A/S Bakken Skofabrikk om forhøyet timelønn hvis tilgangen på akkordsatt arbeide svikter, er regulert i overenskomsten mellom NAF og forbundet, og kan bl.a. av denne grunn ikke kreves revidert nå.

Flertallet er kommet til at fortjenestenivået for de arbeidstidsstuderte akkorder ved de tre bedrifter - etter en 3 % regulering ved Norröna - ikke ligger så lavt at det er rimelig grunn til å heve det ut over det som gjelder generelt for arbeidstakerne ellers.

Lønnsnemnda har i flere møter inngående drøftet MTM-avtalene, deres gjennomføring og den misnöye som har vært til stede, Partsrepresentantene har hatt noe ulike meninger om grunnene til at

man ikke har fått det til å gli som ønskelig var. Saken har av lønnsnemnda vært gjort til gjenstand for en meget langvarig behandling, dels fordi en ønsket uttalelse fra sakkyn- dige om de gjeldende ordninger og måten de ble praktisert på og dels fordi en fant det nødvendig å få klarhet over de konkrete krav som var reist og ble opprettholdt fra arbeidernes side. Flertallet mener at partene har fått full anledning til å legge fram for lønnsnemnda de forhold som de ville kreve endret ved årets tariffoppgjør.

Flertallet viser for övrig til sin begrunnelse i kjennelsen av 15/12-1964 om at det ved innføringen av et nytt og uvant akkord- system kan oppstå vanskeligheter, og at det naturlig nok kreves en viss "innkjöringstid" slik at partene får erfaring å bygge på og blir fortrolig med behandlingsmåten.

Systemet er ennå ikke helt gjennomført og gjennomprövet, og fler- tallet har ikke funnet at det for tiden er grunnlag for å gjøre andre endringer enn de som fremgår av kjennelsen av 5/12-1964 med unntak av den nevnte regulering for A/S Norrönas vedkommende.

P. Mentsen med tilslutning av Ingvald Hansen vil anföre: Det re- sultat flertallet er kommet til er jeg uenig i, da det ikke klar- legger og löser de tvistesporsmål og krav som har vært reist over- for disse bedrifter i forbindelse med tariffrevisjonen 1964. Et- ter min mening er heller ikke lønnsnemndas kjennelse av 15. de- sember f.å. oppfylt ved de forhandlinger eller mangel på forhand- lingen som er foretatt mellom partene. Arbeiderne ved sine til- litsmenn har ikke på forsvarlig måte fått lagt fram og gjort re- de for sine krav overfor bedriftene. Blant annet fordi saken al- lerede på ny ble tatt opp til dröfting i Lönnsnemnda för fristen 25. januar d.å.-i samsvar med kjennelsen- var löpet ut. Under dröftingene i Lönnsnemnda 23. januar d.å. foreslo formannen i nemnda for partene at det skulle oppnevnes en spesialnemnd på 3 personer, hvorav den ene av disse skulle være en av de nöytrale medlemmer i nemnda som oppmann. Dette var en lösningsmetode som jeg ga min tilslutning til, da det etter min mening var mulig at denne spesialnemnda kunne reise til de enkelte bedrifter og foreta undersøkelser av de ting det var uklarhet om. Norsk Sko-

tøyarbeiderforbund ga sin tilslutning til formannens forslag, men forslaget ble avvist av Skofabrikkenes Arbeidsgiverforening. Jeg unnlater derfor ikke å peke på at Skofabrikkenes Arbeidsgiverforening under denne sak har vist liten vilje til å få klarlagt og løst de ting som uoverensstemmelsene grunner seg på. Det var også Skofabrikkenes Arbeidsgiverforening som framprovoserte møtet i Lønnsnemnda den 23. januar d.å. i stedet for å ha ventet til etter fristen for forhandlinger var løpet ut den 25. januar.

Tvistens hovedårsak er etter min mening at spørsmålet om akkordgrunnlagene er riktig, ikke er tilstrekkelig klarlagt. Jeg tror derfor at det er bedrifter som etter at denne kjennelse er fallt er nødt til å foreta høyninger eller påplussninger av akkordgrunnlagene, hvis det i hele tatt skal bli noenlunde akseptable forhold ved vedkommende bedrift. En slik utvikling vil være meget å beklage både for Lønnsnemnda som institusjon og for arbeidsgiverparten, idet det da kan fremheves at saken ikke har vært grundig nok behandlet. Min konklusjon blir derfor at lønnsnemndas slutning burde ha gått ut på at saken skulle endelig avgjøres av et 3-mannsutvalg oppnevnt av Lønnsnemnda. Hvis da Skofabrikkenes Arbeidsgiverforening hadde motsatt seg dette eller ville ha reist protest hadde ansvarsforholdet blitt plassert der det skulle, og i dette tilfelle overfor den part som har vist en helt negativ holdning til en forsvarlig løsningsmetode.

S l u t n i n g:

Avtalene ved A/S Skoproduksjon, A/S Bakken Skofabrikk og A/S Norröna Skofabrikk endres i samsvar med Rikslønnsnemndas kjennelse av 5. desember 1964, med det tillegg at akkordgrunnlagene ved Norröna heves med 3%.

tøyarbeiderforbund ga sin tilslutning til formannens forslag, men forslaget ble avvist av Skofabrikkenes Arbeidsgiverforening. Jeg unnlater derfor ikke å peke på at Skofabrikkenes Arbeidsgiverforening under denne sak har vist liten vilje til å få klarlagt og løst de ting som uoverensstemmelsene grunner seg på. Det var også Skofabrikkenes Arbeidsgiverforening som framprovoserte møtet i Lønnsnemnda den 23. januar d.å. i stedet for å ha ventet til etter fristen for forhandlinger var løpet ut den 25. januar.

Twistens hovedårsak er etter min mening at spørsmålet om akkordgrunnlagene er riktig, ikke er tilstrekkelig klarlagt. Jeg tror derfor at det er bedrifter som etter at denne kjennelse er fallt er nødt til å foreta høyninger eller påplussninger av akkordgrunnlagene, hvis det i hele tatt skal bli noenlunde akseptable forhold ved vedkommende bedrift. En slik utvikling vil være meget å beklage både for Lønnsnemnda som institusjon og for arbeidsgiverparten, idet det da kan fremheves at saken ikke har vært grundig nok behandlet. Min konklusjon blir derfor at lønnsnemndas slutning burde ha gått ut på at saken skulle endelig avgjøres av et 3-mannsutvalg oppnevnt av Lønnsnemnda. Hvis da Skofabrikkenes Arbeidsgiverforening hadde motsatt seg dette eller ville ha reist protest hadde ansvarsforholdet blitt plassert der det skulle, og i dette tilfelle overfor den part som har vist en helt negativ holdning til en forsvarlig løsningsmetode.

S l u t n i n g:

Avtalene ved A/S Skoproduksjon, A/S Bakken Skofabrikk og A/S Norröna Skofabrikk endres i samsvar med Rikslønnsnemndas kjennelse av 5. desember 1964, med det tillegg at akkordgrunnlagene ved Norröna heves med 3 %.

Kai Knudsen (sign.)

Reidar Danielsen. (sign.)

Trygve Kleppe. (sign.)

Björn R. Paasche. (sign.)

Morten Tuveng. (sign.)

P. Mentsen. (sign.)

Ingv. Hansen. (sign.)